

Sygn. akt I ACa 620/23

WYROK WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Zygmunt Drożdziejko

Protokolant: Edyta Sieja

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2023 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa: J. W. i A. W.

przeciwko: (...) w W.

o ustalenie i zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 15 listopada 2022 r. sygn. akt I C 165/20

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie

Sygn. akt I ACa 620/23

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 12 czerwca 2023r.

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2022r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powodów J. W. i A. W. solidarnie kwotę 172.071,32 zł (sto siedemdziesiąt dwa tysiące siedemdziesiąt jeden złotych 32/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi dla kwoty 164.234,89 zł (sto sześćdziesiąt cztery tysiące dwieście trzydzieści cztery złote 89/100) od dnia 17 lutego 2020 roku do dnia zapłaty, a dla kwoty 7.836,43 zł (siedem tysięcy osiemset trzydzieści sześć złotych 43/100) od dnia 26 lipca 2022 roku do dnia zapłaty (1); nakazał ściągnąć od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 2622,62 zł (dwa tysiące sześćset dwadzieścia dwa złote 62/100) tytułem brakującej opłaty na wynagrodzenie dla biegłego sądowego (2); zasądził od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów J. W. i A. W. solidarnie kwotę 6834 zł (sześć tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania (3).

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny: W dniu 24 kwietnia 2008 r. powodowie na druku strony pozwanej złożyli wniosek o udzielenie kredytu w kwocie 520.000 zł wyrażonej w walucie PLN celem zakupu lokalu mieszkalnego. Kredyt miał być udzielony na 30 lat. W dniu 26 maja 2008 r. powodowie jako kredytobiorcy zawarli z poprzednikiem

prawnym strony pozwanej (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...). Zgodnie z § 1 umowy Bank udzielił kredytobiorcom kredytu waloryzowanego CHF w kwocie 520.000 zł celem sfinansowania m.in. kosztów budowy i nabycia od dewelopera lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...). Kredyt został udzielony na okres 360 miesięcy, tj. do dnia 10 maja 2038 r. z oprocentowaniem na dzień wydania decyzji kredytowej wynoszącym 7,22% oraz marżą Banku wynoszącą 0,90%. W okresie ubezpieczenia Kredytu, oprocentowanie Kredytu uległo podwyższeniu o 1,00 p.p. i wynosiło 8,22 %. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania Kredytu o 1,00 p.p. następowało od daty spłaty najbliższej raty. Zgodnie z treścią § 3 umowy - zabezpieczenie kredytu stanowiła m.in. hipoteka zwykła do kwoty 338.000 zł oraz hipoteka kaucyjna do kwoty 74.230,00 zł. Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej ustalonej jako stawka bazowa LIBOR 3M powiększonej o marżę banku (§ 9 ust. 1 i 2). Kredyt miał być spłacany przez powodów w równych ratach kapitałowo–odsetkowych, płatnych 10 dnia każdego miesiąca (§ 1 ust. 4 i 5 umowy). Za wcześniejszą spłatę części lub całości kredytu Bank nie pobiera prowizji (§ 12 ust. 2 umowy). W § 25 umowy kredytobiorcy potwierdzili, że zapoznali się z „Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych – (...)”, który miał być stosowany w sprawach nieuregulowanych w umowie jako integralna jej część. Aneks nr (...) z dnia 28 lipca 2008 r. dokonano przewalutowania kredytu hipotecznego na kredyt hipoteczny dla osób fizycznych w ramach (...) waloryzowanego kursem CHF. Przez przewalutowanie rozumie się zmianę waluty kredytu/pożyczki na inną w okresie kredytowania (§ 1 ust. 2). Kwota kredytu/pożyczki ulegająca przewalutowaniu na CHF wynosi 490.000 zł według harmonogramu spłaty, stanowiącego załącznik nr(...) do Umowy (§ 1 ust. 3). Przewalutowanie odbywa się po kursie kupna waluty CHF według tabeli kursowej (...) Banku SA z dnia i godziny przewalutowania kredytu/pożyczki w dniu wskazanym przez Kredytobiorcę w pisemnej dyspozycji przewalutowania. Data przewalutowania musi mieścić się w okresie 14 dni od daty podpisania Aneksu. W przypadku braku złożenia dyspozycji w ciągu 14 dni lub niedopełnienia przez Kredytobiorcę innych formalności związanych z przewalutowaniem, MultiBank nie dokona przewalutowania, a niniejszy Aneks traci moc (§ 1 ust. 4). Zgodnie z § 10 ust. 5 umowy Raty kapitałowo–odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. W dniu 31 maja 2013 r. strony zawarły aneks, na podstawie którego powodowie mieli możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w walucie indeksacji, tj. w CHF. Integralną część umowy stanowił „Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach MultiPlanów”. W Regulaminie wskazano, że pozwany bank udziela kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem między innymi franka szwajcarskiego, według tabeli kursowej pozwanego (§ 1 ust. 2 regulaminu), a także, że kredyt waloryzowany udzielany jest w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę. Wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo–odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty miała być określona w tej walucie, natomiast jej spłata miała być dokonywana w złotych, po uprzednim przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej pozwanego na dzień spłaty (§ 23 ust. 2 regulaminu). Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo–odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych miała ulegać comiesięcznej modyfikacji, w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej strony pozwanej na dzień spłaty (§ 23 ust. 3 regulaminu). Kredyt został uruchomiony w dwóch transzach w złotych polskich:

- w dniu 29.05.2008 r. w wysokości 490.000,00 zł

- w dniu 8.10.2008 r. w wysokości 30.000,00 zł po kursie 1 CHF = 2,1838 PLN co dało równowartość 13.737,52 CHF.

Powodowie w okresie do dnia 10 września 2019 r. dokonali spłat z tytułu rat kapitałowo–odsetkowych na łączną kwotę 175.945,42 PLN oraz 62.208,54 CHF. Powodowie chcieli uzyskać kredyt w PLN. Poszukiwali kredytu na zakup mieszkania. Powodowie przed zawarciem przedmiotowej umowy posiadali dwa kredyty w walucie szwajcarskiej. Powodowie najpierw zawarli kredyt złotówkowy, następnie na podstawie zawartego aneksu przewalutowali kredyt na indeksowany do CHF. Umowa została zawarta bezpośrednio w banku. Umowę zawarli na wzorze. Powodowie byli zapewniani o stabilności waluty szwajcarskiej. Powodów nie poinformowano o mechanizmie ustalania kursu w pozwanym banku. Nie przedstawiono im symulacji. Nie mieli możliwości negocjowania treści umowy.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentach, zeznaniach powodów, które Sąd uznał za wiarygodne, gdyż były one spójne, logiczne i korespondowały z dokumentacją co sprawiło, że nie

było podstaw do odmowy im wiary. Na podstawie zeznań powodów Sąd ustalił okoliczności zawarcia umowy kredytu. Sąd pominął dowód z odpisu protokołu zeznań świadka M. D. (k. 394-395) albowiem zeznania te dotyczyły jedynie jego praktyk i ogólnie obowiązujących w placówce regulacji związanych z procesem udzielenia kredytów hipotecznych, a ponadto świadek nie zna strony powodowej, nie uczestniczył bezpośrednio w rozmowach ani spotkaniach z powodami. Sąd pominął także dowód z opinii biegłego (k. 430-445, 493-510), gdyż dowód ten wobec uwzględnienia przez Sąd roszczenia głównego powodów i przyjęcia nieważności umowy kredytu okazał się nieprzydatny do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.)

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Powodowie mają status konsumenta. Umowa kredytu zawiera niedozwolone postanowienia umowne kształtujące mechanizm waloryzacji świadczeń stron z tytułu umowy według miernika, jakim są kursy waluty obcej CHF. W związku z tym, że umowa kredytu nie może istnieć bez tych postanowień, należy ją uznać za nieważną. W orzecznictwie definitywnie przyjęto, że w przypadku wzajemnych rozliczeń banku i konsumentów dokonywanych na tle nieważnych umów kredytu waloryzowanych do waluty obcej zastosowanie ma teoria dwóch kondykcji i rozliczenie następuje na podstawie art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c. O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt 3 wyroku na podstawie art. 98 k.c., czyli zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Bank jako strona przegrywająca sprawę w całości zobowiązany jest do zwrotu powodowi wszystkich niezbędnych kosztów celowej obrony. Na koszty te w kwocie 6.934 zł złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł; wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika powodów w osobie radcy prawnego w kwocie 5.400 zł (§ 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych); opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 34 zł oraz 400 zł tytułem zaliczki na opinię biegłego. W punkcie 2. Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 2622,62 zł stanowiącą uzupełniającą kwotę na pokrycie wynagrodzenia biegłego, które w niniejszym postępowaniu wyniosło 3423,62 zł.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona pozwana

Wyrok został zaskarżony w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono (2):

(a) nierozpoznanie istoty sprawy:

(i) przejawiające się w błędnym przyjęciu, jakoby Umowa kredytu zawarta przez strony była od samego początku umową kredytu ty, waloryzowanego kursem CHF, podczas gdy Umowa ta pierwotnie została zawarta jako umowa kredytu Złotowego (bez odesłania do kursu CHF), zaś jej waloryzacja do kursu CHF została wprowadzona dopiero na mocy aneksu nr (...) i to postanowienia tego aneksu zostały zakwestionowane przez Powoda, zaś zobowiązanie pierwotne nie zostało umorzone przez strony wskutek dokonania nowacji (do której nie doszło z uwagi na brak wypełnienia przesłanek z art. 506 KC), wobec czego w przypadku przyjęcia przez Sąd, że zachodzą podstawy do przesłankowego stwierdzenia nieważności aneksu nr (...) do Umowy kredytu koniecznym było przyjęcie, że skutkiem tej nieważności jest powrotne określenie zobowiązań stron w sposób przewidziany Umową kredytu zawartą 26 maja 2008 r., a zatem Umowa kredytu powinna w dalszym ciągu obowiązywać jako kredyt Złotowy na warunkach przewidzianych Umową z 26 maja 2008 r., co zostało całkowicie pominięte przez Sąd w kontekście dokonanych ustaleń oraz ocen, a zatem na obecnym etapie skutkuje powstaniem istotnych wątpliwości interpretacyjnych co do obecnych praw i obowiązków stron,

(ii) z uwagi na fakt, że żądanie pozwu nie zostało dokładnie określone, albowiem z jego treści nie wiadomo, jakiego okresu dotyczy żądanie zapłaty, co nie tylko uniemożliwia w razie sporu ocenę jego zasadności, ale również w przyszłości - określenie granic powagi rzeczy osądzonej, czy częściowego zaspokojenia (skoro nie będzie wiadomo, za jaki okres żądanie zostało uwzględnione bądź oddalone, a następnie - zaspokojone),

((...)) w konsekwencji prowadzi do konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku w całości do ponownego rozpoznania (art. 386 § 4 KPC);

(a) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

(i) art. 327¹ § 1 pkt 1 KPC poprzez:

- brak odniesienia się w treści uzasadnienia wyroku do kwestii rzekomej nowacji stosunku zobowiązaniowego wynikającego z Umowy kredytu zawartej 26 maja 2008 r. na skutek zawarcia przez strony aneksu nr (...) do tejże Umowy, podczas gdy kwestia ta pozostawała kluczowa dla zakresu oceny dokonywanej przez Sąd, stricte zaś tego, czy badaniu pod kątem abuzywności i nieważności podlegają jedynie postanowienia aneksu nr (...) do Umowy, czy także Umowy kredytu z 26 maja 2008 r., co w dalszej kolejności warunkowało skutki tego badania pod kątem nieważności aneksu nr (...) do Umowy oraz samej Umowy kredytu z 26 maja 2008 r., zaś w chwili obecnej de facto uniemożliwia dokonanie kontroli instancyjnej oraz jednoznaczne ustalenie zakresu praw i obowiązków stron oraz ich podstawy;
- brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do szeregu dowodów, okoliczności i argumentów - w szczególności wymienionych poniżej - bez jakichkolwiek uzasadnienia, co ma kluczowe znaczenie dla oceny prawidłowości wyroku, jeśli się weźmie pod uwagę, że wspomniane dowody, okoliczności i argumenty dotyczyły kwestii istotnych z punktu widzenia przedmiotu sprawy;

(ii) art. 233 § 1 KPC poprzez:

- błędną ocenę dowodów z dokumentów w postaci wniosku o zmianę waluty kredytu oraz aneksu nr (...) do Umowy kredytu i załącznika nr (...) do tego aneksu, polegającą na zbagatelizowaniu wynikających z nich faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. tego, że Powód miał realny wpływ na treść warunków Umowy, podczas gdy dowody te jako obiektywne i niekwestionowane przez strony były w pełni wiarygodne i relewantne dla dokonywanych ustaleń faktycznych, zaś ich prawidłowa ocena i uwzględnienie wynikających z nich faktów prowadzi do wniosku, że Powód samodzielnie i dobrowolnie wybrał walutę waloryzacji kredytu, co skutkowało błędnym przyjęciem przez Sąd, że Powód nie miał realnego wpływu na treść warunków Umowy, wobec czego istnieje możliwość badania zakwestionowanych postanowień Umowy pod kątem ich abuzywnego charakteru, błędną ocenę dowodów z dokumentów w postaci oświadczeń dla kredytów i pożyczek hipotecznych z 28 lipca 2008 r. oraz oświadczenia z 7 sierpnia 2008 r., polegającą na zbagatelizowaniu tych dowodów w zakresie, w jakim wynika z nich, że Powód został zaznajomiony przez Bank z ryzykiem kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej oraz konsekwencjami ekonomicznymi wzrostu wartości waluty waloryzacji względem PLN, podczas gdy: (i) dowody te jako dokumenty mają obiektywny charakter i jako takie powinny zostać uznane za wiarygodne, (ii) zostały stwierdzone podpisem Powoda, który po zapoznaniu się z nimi mógł zażądać sprostowania ich treści, jeśli była ona nieprawdziwa lub odmówić ich podpisania, (iii) sam Powód nie zaproponował żadnego dowodu, z którego ponad wszelką wątpliwość wynikałyby okoliczności odmienne od tych wynikających z oświadczenia dla kredytów i pożyczek oraz Umowy, co skutkowało błędnym przyjęciem przez Sąd, że Powód nie został w dostateczny sposób zapoznany z warunkami kredytu, w tym w szczególności z ryzykiem kursowym oraz wpływem wzrostu kursu CHF na wysokość rat kredytu oraz całego zadłużenia, w związku z czym nie był w stanie racjonalnie ocenić konsekwencji ekonomicznych zaciągnięcia tego rodzaju kredytu,
- błędną ocenę dowodów z dokumentów w postaci aneksu nr (...) do Umowy kredytu oraz załącznika nr 2 do tego aneksu, polegającą na przyjęciu, że dowody te nie zostały sporządzone językiem prostym i zrozumiałym dla każdego konsumenta, działającego racjonalnie oraz z należyłą starannością w zakresie zabezpieczenia własnych interesów, podczas gdy prawidłowa ocena tych dowodów prowadzi do wniosku, że zostały one sporządzone językiem zrozumiałym dla każdego przeciętnego konsumenta, który przy dołożeniu należytej staranności oraz uwzględniając jego wcześniejsze pouczenie przez Bank o ryzyku kursowym, a także uprzednie doświadczenia z analogicznymi produktami kredytowymi, powinien był zrozumieć ich treść zarówno pod względem językowym,

jak również powinien był wyprowadzić wnioski odnośnie do skutków ekonomicznych związanych z zaciągnięciem kredytu waloryzowanego kursem waluty obcej, a sam Powód potwierdził zapoznanie się z warunkami kredytu oraz ich akceptację poprzez złożenie podpisu na Umowie,

- dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału poprzez przejęcie, że interes Powoda został naruszony i to w sposób rażący, podczas gdy takich wniosków nie sposób wyprowadzić z jakichkolwiek dowodów zebranych w niniejszej sprawie,
- błędną ocenę dowodu w postaci przesłuchania świadka M. D., polegającą na ich zupełnym pominięciu przy odtwarzaniu stanu faktycznego niniejszej sprawy, podczas gdy Sąd I instancji w nieuprawniony sposób uznał, że do akt sprawy przedłożony został odpis protokołu zeznań tegoż świadka, który winien zostać pominięty w sytuacji, gdy żadna ze stron nie zgłosiła wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu, a świadek M. D. zeznawał w sprawie, a jego depozycje winny mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. ustalenia faktycznych okoliczności zawarcia spornej Umowy przez strony, a także sposobu jej wykonywania przez Pozwaną, a prawidłowa ocena tego dowodu doprowadziłaby Sąd do prawidłowych ustaleń odnośnie tego, że: (i) Powód miał możliwości negocjowania warunków Umowy, (ii) Powód przed zawarciem Umowy został przez Pozwaną w sposób wyczerpujący zaznajomiony z warunkami kredytu, w tym ryzykiem kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu waloryzowanego kursem CHF i jego wpływem na wysokość poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych, (iii) Bank nie miał możliwość dowolnego i arbitralnego kształtowania kursu CHF dla przeliczenia salda zadłużenia Kredytobiorcy oraz poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych,
- błędną ocenę dowodu w postaci przesłuchania Powoda, polegającą na przyznaniu temu dowodowi przymiotu pełnej wiarygodności oraz dokonanie na tej podstawie (w przeważającej mierze) ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, podczas gdy: (i) dowód z przesłuchania stron ma charakter wyłącznie akcesoryjny i nie powinien stanowić przeważającej podstawy dla dokonywania ustaleń faktycznych, (ii) Powód był zainteresowany korzystnym z jego punktu widzenia rozstrzygnięciem sprawy, (iii) zeznania Powoda stoją w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z dowodami z dokumentów, co skutkowało błędnym przyjęciem przez Sąd I instancji, że: (i) Powód nie miał możliwości negocjowania warunków Umowy oraz że (ii) Powód przed zawarciem Umowy nie został w sposób wyczerpujący zaznajomiony z warunkami kredytu, w tym w szczególności z ryzykiem kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu waloryzowanego kursem CHF, w tym wpływie tego ryzyka na wysokość poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych,
- błędną ocenę dowodów z dokumentów powołanych przez Pozwaną w pkt (3) lit. (a) ppkt (iii)-(x) oraz lit. (b) petitum Odpowiedzi na Pozew, polegającą na zbiorczym ich potraktowaniu oraz zbagatelizowaniu faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, które wynikają z tych dowodów, co doprowadziło Sąd do błędnych ustaleń polegających na przyjęciu, że: (i) Powód nie miał możliwości negocjowania warunków Umowy, (ii) Powód przed zawarciem Umowy nie został w sposób wyczerpujący zaznajomiony z warunkami kredytu, w tym w szczególności z ryzykiem kursowym związanym z zaciągnięciem kredytu waloryzowanego kursem CHF, w tym wpływie tego ryzyka na wysokość poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych, (iii) Bank miał możliwość dowolnego i arbitralnego kształtowania kursu CHF dla potrzeb przeliczenia salda zadłużenia Kredytobiorcy oraz poszczególnych rat kapitałowo-odsetkowych, podczas gdy dowody te zostały powołane dla wykazania faktów mających istotne znaczenie w kontekście dokonania prawidłowych ustaleń w zakresie okoliczności zawarcia Umowy przez Strony, a także sposobu jej wykonywania przez Pozwaną, zaś ich wszechstronna i prawidłowa analiza prowadziłaby do całkowicie odmiennych wniosków niż te wyciągnięte przez Sąd I Instancji;

c) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- (i) art. 385¹ § 1 KC poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w braku rozróżnienia postanowień Umowy odnoszących się do dwóch osobnych, pod względem normatywnym, zakresów regulacji, tj. (i) klauzuli ryzyka walutowego oraz (ii) klauzuli spreadu walutowego, co skutkowało niedokonaniem oceny poszczególnych postanowień Umowy indywidualnie pod kątem przesłanek z art. 385¹ § 1 KC, podczas gdy prawidłowe zastosowanie tego przepisu

powinno polegać na tym, że postanowienia dotyczące odrębnych normatywnie kwestii - tj. (i) indeksowanego charakteru umowy (ryzyka kursowego) oraz (ii) spreadu walutowego, Sąd miał obowiązek ocenić odrębnie w zakresie ewentualnego spełnienia przezkażde z tych postanowień z osobna przesłanek sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesu konsumenta;

(ii) art. 385¹ § 1 KC w zw. z art. 385¹ § 3 KC poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji bezpodstawne przyjęcie, że sporne klauzule nie były negocjowane, podczas gdy Powód miał rzeczywisty wpływ - w rozumieniu art. 385¹ § 3 KC - na te postanowienia, a jednocześnie nie wykazał w żaden sposób, że sporne klauzule nie były z nimi uzgadniane, podczas gdy ciężar dowodu w tym zakresie, z racji przedłożenia przez Pozwaną szeregu dowodów na okoliczność przeciwną, spoczywał na Kredytobiorcy (art. 385¹ § 4 KC);

((...)) art. 385² KC poprzez jego błędną wykładnię oraz przyjęcie, że oceny abuzywności postanowień umowy dokonuje się na chwilę jej zawarcia, podczas gdy językowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że na chwilę zawarcia umowy dokonuje się oceny jej postanowień jedynie pod względem ich zgodności z dobrymi obyczajami (a więc jedynie jednej z przesłanek abuzywności), a zatem pozostałe przesłanki powinny być oceniane przez pryzmat wykonywania umowy przez strony;

(iv) art. 385¹ § 1 zdanie drugie KC poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że kwestionowane postanowienia Umowy w zakresie przeliczeń walutowych sformułowane zostały w sposób niejednoznaczny, podczas gdy w niniejszej sprawie mechanizm waloryzacji został wytłumaczony prostym i zrozumiałym językiem, co skutkuje brakiem możliwości przeprowadzenia jego indywidualnej kontroli pod kątem ewentualnej abuzywności;

(v) art. 385¹ § 1 KC w zw. z art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienia Umowy odwołujące się do stosowania kursu CHF stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 KC, podczas gdy w niniejszej sprawie nie ma podstaw do uznania, że kwestionowane postanowienia były sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz że rażąco naruszyły interes Powoda;

(vi) art. 385¹ § 2 KC w zw. z art. 58 § 1 i 3 KC poprzez ich błędne zastosowanie przejawiające się w stwierdzeniu, że Umowa jest nieważna w całości z uwagi na brak możliwości jej wykonywania po eliminacji uznanych za niedozwolone postanowień odwołujących się do stosowania kursu CHF, podczas gdy art. 385¹ § 2 KC stanowi lex specialis względem art. 58 § 1 i 3 KC, wobec czego należałoby przyjąć, że właściwym skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowień Umowy jest ich bezskuteczność;

(vii) art. 56 KC w zw. z art. 4 i art. 5 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (dalej jako: „ustawa antyspreadowa”) poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji pominięcie, że Ustawodawca w ustawie antyspreadowej określił szczególne sankcje związane z brakiem jednoznacznego wskazania sposobu ustalania kursów walut w Umowie, a Powód miał od lipca 2009 r. możliwość spłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej, czyli bez konieczności stosowania tabel kursowych Banku;

(viii) art. 385¹ § 1 KC w zw. z art. 58 § 1 KC w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG poprzez ich błędne zastosowanie oraz uznanie, że Umowa jest nieważna w całości wobec braku możliwości pr dalszego jej wykonywania po wyeliminowaniu postanowień Umowy odwołujących się do stosowania kursu CHF uznanych uprzednio przez Sąd za abuzywne, podczas gdy zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 i 2 KC - stanowiącego implementacją do polskiego porządku prawnego postanowień dyrektywy 93/13/EWG - sankcją uznania określonego postanowienia umownego za abuzywne jest jego bezskuteczność, nie zaś nieważność, a więc strony powinny być związane Umową w pozostałym zakresie,

(ix) art. 405 KC i art. 410 § 1 i 2 KC poprzez przyjęcie, że:

- świadczenia spełnione przez Powoda tytułem spłaty rat kredytu stanowią świadczenie nienależne, podczas gdy w niniejszej sprawie Powód nie sprostął spoczywającemu na nim ciężarowi dowodu i nie wykazał, by postanowienia

umowne uprawniające Bank do dokonywania przeliczeń kredytu według wewnętrznej tabeli kursów walut były niezgodne z dobrymi obyczajami i naruszały jego interesy w sposób rażący,

- świadczenia spełnione przez Powoda w wykonaniu Umowy kredytu z 26 maja 2008 r. w okresie od daty jej zawarcia do czasu zawarcia aneksu nr (...) do Umowy kredytu stanowią świadczenia nienależne, podczas gdy brak jest podstaw do przyjęcia, że zawarcie aneksu nr a stanowiło odnowienie stosunku zobowiązaniowego łączącego Strony, a sama Umowa kredytu z 26 maja 2008 r. nie zawiera abuzywnych ani nieważnych postanowień, o czym świadczy m.in. brak ich oceny pod tym kątem zarówno przez Powoda, jak i przez sam Sąd meriti;

Pozwany wniósł o uchylene kwestionowanego orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania (art. 386 § 4 KPC), ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości (art. 386 § 1 KPC) oraz o zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanej pełnego zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I, jak i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art. 98 § 1 i 3 KPC).

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do składu orzekającego w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 15 zzs⁽¹⁾ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego. Na tle tego przepisu Sąd Najwyższy Izba Pracy w sprawie pod sygnaturą akt III PZP 6/23 podjął w dniu 26.04.2023r. uchwałę o następującej treści „Rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15zszs⁽¹⁾ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej i ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia”.

Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu wyrażonego w tej uchwale.

Jak wynika z treści uchwały jej skutek polega na usunięciu z systemu prawnego 15zszs⁽¹⁾ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2021r., poz.2095 ze zm.). Zgodnie z art. 188 pkt 1 Konstytucji wyłącznie Trybunał Konstytucyjny jest uprawniony do orzekania w sprawie zgodności ustaw z Konstytucją. Tylko jego wyroki mają moc powszechnie obowiązującą (art. 190 ust.1. Konstytucji) i tylko jego orzeczenia mają moc usunięcia normy prawnej z systemu (art. 190 ust 3 Konstytucji). W polskim systemie prawnym Sąd Najwyższy nie ma uprawnień do usuwania z systemu żadnych norm o randze ustawowej. Zgodnie z art. 175 ust. 1 Konstytucji sprawuje on wymiar sprawiedliwości, a zgodnie z art. 183 ust.1 i 2 Konstytucji sprawuje nadzór nad działalnością sądów i wykonuje inne czynności przewidziane w Konstytucji i ustawach. Z tych zapisów nie sposób jednak wyciągnąć wniosku, że ma uprawnienia do usuwania jakiejkolwiek normy ustawowej z systemu prawa, nawet w sposób pośredni np. poprzez przeprowadzenie wykładni przepisów, która w praktyce pozbawia mocy normę prawną. Generalnie w doktrynie dominuje pogląd, że nawet w jednostkowej sprawie Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do kwestionowania konstytucyjności ustawy, a w przypadku wątpliwości

może zwrócić się z pytaniem prawnym do Trybunału - [B. Naleziński [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, red. P. Tuleja, LEX/el. 2021, art. 178]. Owszem obecnie można spotkać się z poglądami o konieczności dokonywania kontroli ustawy z Konstytucją przez sądy, ale są to raczej poglądy formułowane na potrzeby walki politycznej, a nie w sferze nauki. Nawet jeżeli dopuścimy taki pogląd to kontrola może być dokonywana jedynie w jednostkowej sprawie i na pewno nie może wywierać skutku (poprzez nadanie uchwały mocy zasady prawnej) takiego jak usunięcie normy ustawowej z systemu prawa. Przedmiotowa uchwała – z uwagi na nadanie jej mocy zasady prawnej - właśnie wywiera taki skutek. Skoro Sąd Najwyższy jest sądem ostatniej instancji, skoro wszystkie sprawy trafiają do niego, skoro jest nią związany to wszystkie sprawy do niego trafiają. Nie jest również dopuszczalne, aby jakkolwiek sąd dokonywał samodzielnej kontroli (w tym znaczeniu, że uznaje dana normę za niezgodną z Konstytucją) w sytuacji, gdy w Trybunale Konstytucyjnym zawisła sprawa o zbadanie normy ustawowej z Konstytucją. W tym miejscu należy podkreślić, że przed Trybunałem Konstytucyjnym toczy się postępowanie o stwierdzenie niezgodności art. 15zszs⁽¹⁾ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” z Konstytucją i sprawa została zarejestrowana pod sygnatura akt SK 34/23. Należy również dodać, że aż 3 sędziów zgłosiło zdanie odrębne do uchwały.

Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji RP sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. Trafnie przyjmuje się, że sędzia związany jest także ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi za zgodą wyrażoną w ustawie (art. 91 ust. 2 Konstytucji), prawem pochodnym Unii Europejskiej (art. 91 ust. 3 Konstytucji), jak również aktami prawnymi o mocy ustawy (art. 234 Konstytucji) - [B. Naleziński [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, red. P. Tuleja, LEX/el. 2021, art. 178]. Art. 87 ust. 1 Konstytucji RP stanowi, że źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Ponadto Konstytucja określa które organy mogą wydawać poszczególne akty prawne i w jakim trybie. W polskim systemie prawnym Sąd Najwyższy nie ma uprawnień ustawodawczych (pozytywnych i negatywnych). Zgodnie z art. 175 ust. 1 Konstytucji sprawuje on wymiar sprawiedliwości, a zgodnie z art. 183 ust.1 i 2 Konstytucji sprawuje nadzór nad działalnością sądów i wykonuje inne czynności przewidziane w Konstytucji i ustawach. Z tych zapisów nie sposób jednak wyciągnąć wniosku, że ma uprawnienia ustawodawcze. Zatem w konstytucyjnym katalogu źródeł prawa brak „uchwał Sądu Najwyższego, którym nadano moc zasad prawnych”, a ponadto brak konstytucyjnych uprawnień dla Sądu Najwyższego do stanowienia prawa. Oznacza to, że związanie wszystkich składów Sądu Najwyższego jakąś zasadą prawną narusza art. 178 ust. 1 Konstytucji.

Należy również zauważyć, że art. 15zszs¹ ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych” obowiązuje, a zatem ten artykuł określa jaki jest skład sądu. Zatem nie sposób podzielić twierdzenia, że art. 379 pkt 4 kpc (nieważność postępowania zachodzi jeżeli skład sądu był sprzeczny z przepisami prawa) ma zastosowanie w przypadku rozpoznania sprawy w składzie jednego sędziego.

W konsekwencji należy stwierdzić, że przedmiotowa uchwała rażąco narusza prawo i dlatego sąd nie podziela wyrażonej w niej poglądów i odmówił jej zastosowania.

Sąd Okręgowy przekroczył granicę swobodnej oceny dowodów polegającej na tym, że nie dokonał pewnych ustaleń faktycznych mimo, że wynikały one wprost z dokumentów.

Sąd Apelacyjny rozpoznając sprawę ustalił, że:

Powodowie M. K. i E. I. oraz (...) Bank SA w W. zawarli w dniu 26 maja 2008r umowę nr (...) o kredyt 520 000 zł. Była to umowa o kredyt złotówkowy i nie była to umowa waloryzowana, indeksowana czy też denominowana w CHF. W dniu 28.07.2008r. strony zawarły aneks do umowy na podstawie którego dokonano przewalutowania kwoty kredytu

i w wyniku tego aneksu zmieniła się kwota kredytu na 490 000 zł. Ponadto ustalono, że kredyt będzie waloryzowany kursem CHF. Umowie nadano jednolity tekst.

dowód: pierwotna umowa kredytu (k.27-31), aneks do umowy (k.31-32), jednolity tekst umowy kredytu (k.32-37)

Wyrok podlegał uchyleniu z tego powodu, że sąd nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 kpc). Celem rozstrzygnięcia niniejszego postępowania należało w pierwszej kolejności dokonać rozstrzygnięcia charakteru prawnego aneksu. Należało więc dokonać oceny czy poprzez jego zawarcie doszło do odnowienia zobowiązania w trybie art. 506 kc czy też nie i jakie są tego konsekwencje. Odpowiedź na to pytanie ma kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. W przypadku dokonania odnowienia i w przypadku uznania, że to odnowienie jest nieważne należy dokonać oceny czy doszło do umorzenia poprzedniego zobowiązania. Być może należy uznać za niewiążące tylko klauzule dotyczące przewalutowania. W przypadku, gdyby nie doszło do odnowienia to należy dokonać oceny ważności aneksu i w przypadku uznania go za nieważny, należy dokonać oceny wpływu tego faktu na ważność umowy, czy w takiej sytuacji ważna pozostaje umowa w pierwotnym brzmieniu.

Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę w ogóle nie odniósł się do tej kluczowej problematyki. Dokonał oceny zobowiązania tak jakby w ogóle aneks nie istniał.

Sąd rozpoznawał niniejszą sprawę również z punktu widzenia nieważności postępowania art. 379 pkt 4 i 5 kpc (nieważność postępowania zachodzi jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony w mocy ustawy [4] oraz jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw[5]).

Problem w niniejszej sprawie wynika z faktu, że w sądzie w I instancji orzekał sędzia który do powołania został przedstawiony Panu Prezydentowi przez KRS, która została ukształtowana w sposób sprzeczny z Konstytucją, a ponadto istnieją poważne wątpliwości czy jest niezawisłym sędzią. Należało zatem zbadać czy przypadkiem nie doszło do nieważności postępowania.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do kwestii czy wady w procesie nominacyjnym były na tyle duże, aby można było mówić, że nie mamy do czynienia z sędzią. Tylko bowiem w takim przypadku możemy mówić, że w ogóle wyrok nie został wydany przez Sąd. Konstytucja w kwestii powołania jest dość jednoznaczna. Sędzia powoływany jest przez Prezydenta RP na wniosek KRS (art. 179 Konstytucji). Faktem powszechnie znanym jest, że Pan Sędzia Waldemar Żurek przeszedł tą drogę (i to w zakresie powołania na stanowisko sędziego rejonowego jak i na stanowisko sędziego okręgowego). Zatem problemem nie jest brak zachowania drogi tylko nieprawidłowo ukształtowana KRS. Konstytucja nie reguluje sposobu wyboru sędziów do KRS i ta kwestia została pozostawiona ustawodawcy zwykłemu (art. 187.1.2) Konstytucji stanowi, że Krajowa Rada Sądownictwa składa się z piętnastu członków wybranych spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych). Niezgodność z Konstytucją sposobu powołania wynikała przede wszystkim z trzech faktów.

Po pierwsze z faktu wyboru wybieralnych sędziów członków KRS przez samo środowisko sędziowskie czym naruszono art. 4 Konstytucji (Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu [1] Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio [2]). System dokoptowania do stanu sędziowskiego i awansu narusza zwierzchnie prawo Narodu. Sędziowie nie pochodzą z wyboru, a więc nie są przedstawicielami społeczeństwa. Nie mogą więc sami siebie wybierać. Prowadzi to do oligarchizacji wymiaru sprawiedliwości, a więc jednej z trzech władz. Naruszono w ten sposób także art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 czerwca 2017r. [K 5/17]).

Po drugie z faktu, że nawet sam wybór w ramach środowiska sędziowskiego nie miał charakteru demokratycznego, albowiem ok. 2/3 sędziów było pozbawionych biernego i czynnego prawa wyborczego, a ponadto wybory nie były równe, ponieważ najsilniejszy głos mieli sędziowie Sądu Najwyższego, a najsłabszy sędziowie rejonowi, czym

naruszono art. 2 Konstytucji (Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej). Nie można mówić o demokratycznym państwie prawnym w sytuacji gdy naruszone są podstawowe zasady wyboru władz, nawet jeżeli czynne prawo wyborcze przyznaje się określonej grupie czyli w tym przypadku sędziom. Wszyscy sędziowie musieliby mieć równe prawa wyborcze i ich głos musiałby być równy. Ten sposób wyboru naruszał art. 32 ust 1 Konstytucji (wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne) - (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 czerwca 2017r. [K 5/17]).

Po trzecie z faktu, iż sędziowie do KRS byli wybierani na indywidualne kadencje (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 czerwca 2017r. [K 5/17]).

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Krakowie nie można odmówić Panu Sędziemu Waldemarowi Żurkowi statusu sędziego, albowiem żaden przepis Konstytucji nie został wprost naruszony. Naruszenie przepisów wynika z interpretacji Konstytucji. Sędzia został powołany przez Prezydenta na wniosek KRS. Status sędziego można kwestionować jedynie w sytuacji gdyby prezydent powołał sędziego bez wniosku KRS, albo gdyby wniosek był, ale dana osoba zostałaby powołana przez inną osobę niż Prezydent np. przez Marszałka Sejmu. Można by również rozważać teoretycznie sytuację w której np. posłowie do KRS wybrani by zostali przez inny podmiot niż sejm, a to z uwagi na fakt, że Konstytucja wprost stanowi, że posłowie są wybierani przez sejm (Art. 187. 1. 3) - Krajowa Rada Sądownictwa składa się z czterech członków wybranych przez Sejm spośród posłów oraz dwóch członków wybranych przez Senat spośród senatorów).

Rozważając przesłanki nieważności postępowania należy stwierdzić, że są to przesłanki o charakterze wyjątkowym. Stwierdzenie bowiem nieważności powoduje konieczność uchylecia orzeczenia i zniesienie całego postępowania. Należy jednak pamiętać, że osoby podlegające jurysdykcji sądów polskich mają prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 Konstytucji). Zatem rozszerzanie w drodze interpretacji przesłanek nieważności postępowania może prowadzić do naruszenia ustawy zasadniczej.

Pierwszą przesłanką nieważności rozważaną przez sąd była przesłanka sprzeczności składu sądu z przepisami prawa. Sąd Okręgowy przeprowadził sprawę w składzie jednoosobowym, a zatem skład był zgodny z przepisami prawa.

Drugą przesłanką nieważności rozważaną przez sąd była przesłanka rozpoznania sprawy przez sędziego wyłączonego z mocy ustawy. Brak jest jednak okoliczności wskazujących na zaistnienie tego rodzaju sytuacji.

Trzecią przesłanką nieważności rozważaną przez sąd było pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. W tym kontekście można postawić tezę, że jeżeli orzekający sędzia nie jest sędzią niezawisłym to tym samym strona zostaje pozbawiona możliwości obrony swoich praw. Sąd Apelacyjny nie podziela jednak tej argumentacji. W ocenie sądu chodzi tutaj przede wszystkim o zagwarantowanie stronom możliwości przedstawienia własnych argumentów, własnego stanowiska, zagwarantowanie stronom możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego w żądanym zakresie oraz uczestnictwa w czynnościach przeprowadzanych przez sąd i aktywnego w nich udziału. Sam fakt, że istnieją uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości sędziego w danej sprawie nie uzasadnia jeszcze wniosku, że stronę pozbawiono możliwości obrony swych praw.

Na problematykę nieważności postępowania należało również spojrzeć z punktu widzenia art. 45.1. Konstytucji (każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd). Problem wynika z tego, że istnieją poważne wątpliwości co do niezawisłości sędziego, a w przypadku braku niezawisłości sędziego można mieć wątpliwości czy mamy do czynienia z niezależnym i bezstronnym sądem. Wątpliwości co do niezawisłości sędziego wynikają z faktu prowadzenia przez niego działalności politycznej. Należy tutaj zauważyć przede wszystkim, że Pan Sędzia jest uczestnikiem wielu wydarzeń o charakterze politycznym i są to fakty powszechnie znane. Przede wszystkim był on uczestnikiem narady politycznej w siedzibie głównej partii opozycyjnej wraz z innymi wysoko postawionymi przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości, uczestniczył w różnych happeningach politycznych (np. Tour de Konstytucja, marsz tysiąca tóg) podpisywał również różne pisma (pozornie apolityczne, a faktycznie mające na celu intencje polityczne), utrzymuje ściśle kontakty (bezpośrednie lub

pośrednie) z politykami Unii Europejskiej, którzy pozostają w sporze z polskim rządem, zabiegał u ambasadora USA w Polsce o poparcie swoich interesów, uczestniczył i brał czynny udział (przemawiał) na tzw. „urodzinach KOD”, a więc organizacji prowadzącej czynną działalność polityczną i należy nadmienić, że w tej imprezie uczestniczył i również przemawiał lider opozycji. Sądowi znany jest również fakt, że nakłania on strony do kwestionowania statusu sędziów, nie licząc się tak naprawdę z interesami stron. Nie można również pomijać i tej okoliczności, że jest członkiem zarządu Stowarzyszenia (...), które korzysta z dotacji z Fundacji (...), co pociąga za sobą wątpliwości co do zależności od darczyńców fundacji. Należy również wskazać, że przedstawiciel tego Stowarzyszenia spotykał się z ambasadorem Norwegii w Polsce, a właśnie środki z Norwegii na tzw. społeczeństwo obywatelskie są dystrybuowane przez Fundację (...). Te wszystkie okoliczności wzbudzają głęboki niepokój co do zależności Pana Sędziego od różnych środowisk.

Oczywiście Pan Sędzia korzysta jak wszyscy sędziowie w Polsce z instytucjonalnych gwarancji niezawisłości tj. przede wszystkim z gwarancji nieusuwalności i nieprzenoszalności. Problem jednak nie jest w ogólnych gwarancjach niezawisłości sędziego tylko w jego indywidualnych zależnościach od różnych środowisk politycznych. Zatem nie można powiedzieć, aby doszło a priori do rozpoznania sprawy przez zależny, stronniczy i zawisły sąd. Należy bowiem przyjąć, że wszyscy sędziowie – z uwagi na gwarancje instytucjonalne - co do zasady są niezawisli. Na problem niezależności i niezawisłości należy również spojrzeć z punktu widzenia szczebla orzeczniczego danego sędziego. Nawet jeżeli istnieją wątpliwości co do powołania i bezstronności sędziego I instancji, to przecież wyrok podlega kontroli przez Sąd II instancji i Sąd Apelacyjny może skontrolować bezstronność sędziego Sądu Okręgowego (tak jak czyni to sąd w niniejszej sprawie) oraz może skontrolować cały proces orzeczniczy pod względem jego bezstronności i rzetelności. Zatem nie ma żadnych podstaw do twierdzenia, że wątpliwości co do powołania sędziego lub bezstronności sędziego prowadzą do nieważności postępowania. Nie oznacza to, że strona pozbawiona jest jakichś gwarancji procesowych. Zgodnie bowiem z art. 49 kpc strona może żądać wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje podejrzenie braku jego bezstronności. Analizując przedmiotową sprawę sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania wyroku z tego powodu z uwagi na fakt, że sprawa generalnie ma typowy charakter, zapadły wyrok w zasadzie nie odbiega od linii orzeczniczej, a uchylenie wyroku wynika z niestaranności orzeczniczej, a nie stronniczości sędziego. Sąd wziął również pod uwagę i ten fakt, że strony nie domagały się wyłączenia sędziego i nie zarzucały jego stronniczości.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy powinien uzupełnić postępowanie dowodowe w zakresie oceny woli stron przy zawieraniu aneksu, przy czym należy tutaj przesłuchać zarówno pracowników banku którzy bezpośrednio zawierali umowę z powodami, jak również pracowników wyższego szczebla, którzy rzeczywiście tworzyli ten aneks (zapewne nie była to sprawa jednostkowa w skali banku), oczywiście należy również uzupełniająco przesłuchać powodów. Następnie należy dokonać oceny charakteru prawnego aneksu, a potem należy przeanalizować jaki wpływ ma ta ocena na treść pierwotnej umowy.

Mając powyższe na uwadze – na zasadzie art. 386 § 4 kpc – orzec należało jak w sentencji wyroku.